

Evaluering af To-voksenordning

Indhold

Indledning	2
Baggrund.....	2
Opbygning	2
Del 1: Undervisningspraksis	4
Del 2: Elevernes perspektiv	4
Del 3: Skoleledelsernes perspektiv	5
Konklusion	7

Indledning

I forbindelse med revurderingen af to-voksenordningen, i juni 2022, blev det besluttet, at aftaleholderne forpligtede sig på at fordele midlerne, så der kunne drages læring og erfaring ud af indsatserne til at evaluere ordningen i slutningen af skoleåret 22/23.

Samtidig blev det besluttet at Skolerne kunne vælge at anvende midlerne til to-voksenordningen i klasser på mellemtrin og udskoling, hvor behovet blev vurderet størst, og ikke kun i klasser med over 25 elever.

Indsatserne skulle minimum være 10 timer i hver klasse, så skolerne havde mulighed for mindre og periodevise indsatser, hvor det blev vurderet gavnligt. Der var dog fokus på få og målrettede indsatser. Fordelingsnøglen for midlerne til mellemtrin og udskoling blev ændret, så midlerne ikke blev fordelt efter antallet af klasser over 25 elever, men efter elevtallet i 4.-9. klasse. Dette blev begrundet i, at klasser med over 25 elever allerede udløste en ekstra klasse

Analyse er centreret omkring to hovedspørgsmål:

Har to-voksenordningen bidraget til en styrket undervisningspraksis?

Har to-voksenordningen haft en positiv effekt på elevernes trivsel og faglige udbytte?

Desuden beskrives erfaringerne fra skolernes implementering af to-voksenordningsindsatser.

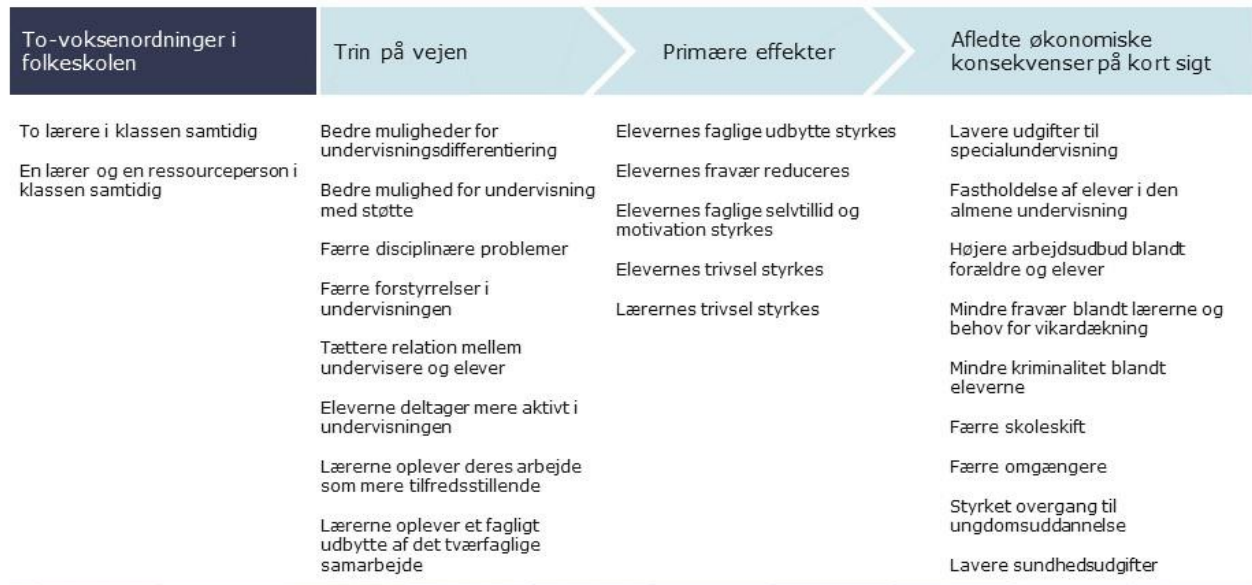
Den nuværende to-voksenordning har været implementeret ét fuldt skoleår 22/23, effekten af ordningen vil derfor være forbundet med usikkerhed.

Baggrund

To-voksenordningen i sin nuværende form, betyder at der er to voksne til stede i minimum 10 lektioner om ugen i klasserne i indskoling. For mellemtrin og udskoling anvendes og fordeles de 10 lektioner, hvor indsatsen vurderes at have størst effekt for elevernes trivsel og det gode læringsmiljø, der er ikke tale om 10 lektioner i hver klasse men på mellemtrin og udskoling som helhed.

Opbygning

I rapportens første del er der fokus mod den styrkede undervisningspraksis, som er blevet undersøgt gennem en spørgeskemaundersøgelse blandt lærerne. Undersøgelsen tager udgangspunkt i VIVEs forandringsteori (2022), der beskriver de afledte effekter ved to-voksenordningen som investeringsmodel.

Hver uddannelsesinvestering i REFUD er underbygget af en forandringsteori, der viser hvorfor og hvordan investeringen kan føre til de forventede økonomiske konsekvenser. (Kilde: VIVE, REFUD & Børne- og undervisningsministeriet).

I den anden del af evalueringen fokuseres der på elevernes perspektiv. Der er foretaget kvalitative interviews med udvalgte børnegrupper, med fokus på deres personlige og umiddelbare oplevelser med to-voksenordningen.

I rapportens tredje del, undersøges organiseringen og planlægningen af to-voksenordningen fra et skoleledelsesperspektiv. Dette giver mulighed for at forstå de strategiske beslutninger, der ligger bag implementeringen, og hvordan disse beslutninger påvirker skolernes daglige drift.

Evalueringens formål er at bidrage med værdifuld viden om to-voksenordningens indvirkning på undervisningskvaliteten og elevernes trivsel, samt erfaringer til det fremadrettede arbejde på skolerne i Norddjurs Kommune.

Del 1: Undervisningspraksis

I denne del er der fokus på de lærere på kommunens skoler, der har været involveret i implementeringen af to-voksenordningen.

Indledningsvis er lærerne blevet spurgt til den anden voksen de primært samarbejder med, i timerne med to-voksenordning er. Her svare 46% at den anden voksen er pædagog, og 51% svare at det er en lærer.

I alt har 107 lærere fra samtlige skoledistrikter gennemført undersøgelsen.

Overblikket viser, at et flertal på 85% af respondenterne har haft ordningen integreret i deres undervisning, hvilket tyder på at ordningen er velimplementeret.

Ordningen synes at bidrage til en forbedret undervisningsdifferentiering, hvor 84% af respondenterne oplever en styrkelse, og besvare med "ofte" eller "altid", på spørgsmålet om de oplever øget mulighed for differentieret undervisning.

Dette understøttes af den positive feedback vedrørende støtte til elever, hvor 91% mener, at ordningen muliggør bedre støtte. Ligeledes er der en stærk indikation på, at elevernes faglige selvtillid styrkes, med 84% der besvarer dette "ofte" eller "altid", på spørgsmålet om de oplever at elevernes faglige selvtillid er blevet styrket.

Blandt de adspurgte opleves ordningen også at fremme en mere aktiv deltagelse i undervisningen, hvor 84% oplever at eleverne er mere engagerede. Dette kan have en sammenhæng med at 53% "ofte" og 23% "altid", oplever færre uoverensstemmelser blandt eleverne, hvilket bidrager til et mere harmonisk læringsmiljø. Trivsel og de sociale kompetencer får også et løft, idet 88% oplever, at ordningen har en positiv effekt på eleverne.

På det personlige plan rapporterer 87% af de voksne en forbedret relation til eleverne, og 88% oplever øget arbejdstilfredshed. Dette kan pege på, at to-voksenordningen ikke kun gavner eleverne, men også de fagprofessionelle.

Desuden oplever 79% et fagligt udbytte af samarbejdet i to-voksenordningen, og 74% oplever bedre mulighed for at reflektere mere over egen pædagogisk praksis, hvilket kan være afgørende for personlig og professionel udvikling.

Samlet set indikerer besvarelserne fra lærerne, at to-voksenordningen har en betydelig positiv indflydelse på både elever og lærere, hvilket fremmer et bedre læringsmiljø og styrker de pædagogiske processer.

Del 2: Elevernes perspektiv

I del 2 er der fokus på elevernes perspektiver, som er indsamlet gruppeinterviews med elever fra klassetrin 1-3.

Eleverne udtrykker i interviewene, stor glæde ved at have to voksne i timerne, og påpeger, at de kan mærke tydelig forskel de dage, hvor to-voksenordningen ikke er muligt. Flere elever udtaler:

"Om mandagen, der har vi ikke nogen lærere, så får vi ikke rigtig, så har vi ikke nogen ekstra lærere, så får vi ikke ret hurtigt hjælp så får vi ikke lavet så meget"

" (...) Men man kan også godt mærke forskel på mandag og de andre dage i ugen (...) Der er mere uro i klassen om mandagen ... der er ikke så meget de andre dage (...) Det er fordi de ikke er der om mandagen (...) Og hvis de har fri en anden dag, så er det det samme der."

Gennem samtalerne kommer eleverne ind på, hvilke muligheder to-voksenordningen giver i undervisningen og hvilke roller og opgaver, den ekstra voksen har. Herunder muligheden for holddeling, og specifikke tilpasninger for individuelle elever med særlige udfordringer:

” (...) Altså det er også fedt hvis vi er lidt flere i idræt på grund af, så kan vi lave ... sådan flere aktiviteter.”

” (...) Sådan når vi har læsemakker. Der er der sådan to måske inde i nummer 13 og en derinde og så ind i klassen (...) og ude på gangen.”

” (...) Ja også fordi der er nogen i min klasse, der har det lidt svært og så ... er Y altid med dem (...) Ja fordi det er dem der har det svært (...) Ja så dem der godt kan. De er jo inde i klassen (...) Ja også fordi hjælperlæreren, er med til at gøre det mere ro ... i klassen.”

Eleverne uddyber herefter, med nogle eksempler, hvordan elever med særlige behov bliver mødt og inkluderet i undervisningen:

“Ja, Det har vi. Vi to ... en der hedder X som har det lidt svært. Han må godt sidde og kigge på telefonen i timerne og Sådan noget. Og så også Z ... han på sidde og lege med legoklodser og sidde på gulvet og så gøre sådan her med en bold og sådan noget (...) Bare så længe det ikke forstyrre i timerne”.

Mens en anden elev fortæller om en bestemt lærer:

“Det er fordi at når hun går hen så ... massager hun, eller et eller andet, med de elever der har uro (...) Og så er der ikke så meget mere”.

Del 3: Skoleledelsernes perspektiv

I denne del er der fokus på skoleledelsens organisering og anvendelse af To-voksenordningen.

Organisering af timer

Skoleledelsen skal forholde sig til anvendelsen af Folkeskolelovens § 16b, d og e. Den handler overordnet om muligheden for at afkorte undervisningstiden, enten ved bruge ekstra personale til fagundervisningen i indskoling, eller ved tilrettelægning af alternative aktiviteter, gælden for alle klassesetrin.

Besvarelserne fra skolerne er, at man har benyttet sig af muligheden for at afkorte undervisningstiden og at timerne primært er brugt til to-voksenordning i timerne, men ikke til alternative aktiviteter. Planlægning - og anvendelsen af to-voksenordningen, beskrives samtidig som værende tæt på praksis da det er årgangsteamsne selv der står for organiseringen heraf.

I forlængelse her af, er skoleledelsen blev spurgt ind til konvertering af den Understøttende undervisning (UUV), som en mulighed for at have to voksne i undervisningen, og om det har haft en effekt på elevernes læring og trivsel?

En skole svarer i forhold for deres indskoling.

”Ja - giver mulighed for holddeling, mulighed for bedre indsatser, der gavner elevernes læring og trivsel i positiv retning. Det giver mulighed for at handle hurtigt, hvis der er problemstillinger der dukker op.”.

Mens en anden skole svarer for deres udskoling.

”Det er som nævnt årgangene der har planlagt anvendelse af timerne, da det kun drejer sig om 2 timer (4.-9. klasse) er svært at isolere effekt. Lærerne efterspørger flere, så de anvendes.”.

Forudsætningerne for indskolingen er anderledes end for mellemtrin og udskoling. Fælles for både indskoling, mellemtrin og udskolingen er, at planlægningen og anvendelsen af to-voksenordningen, foregår tæt på praksis og blandt dem der kender eleverne bedst, og hvor muligheden for at justere praksis og handle hurtigt er i fokus, hvilket en skole også påpeger:

" (...) Pædagogen og læreren planlægger sammen hvordan timerne skal placeres, så det giver mening for undervisningen og rammer der hvor der er mest brug for det".

Udover fokus på planlægning tæt på praksis, er der også en opmærksomhed på det pædagogiske og didaktiske indhold, samt kompetenceudvikling, hvilket følgende citat fra en skole understreger:

"Fremover vil vi derimod have en fælles retning og personalet er igang med en fælles kompetenceudvikling, hvor de alle skal gennem et 1 1/2 år forløb med fokus på co-teaching og dens muligheder, så vi bruger flere former for organisering af tolærer/to-voksenordningen, end 1 underviser 1 støtteperson".

Differentieringen og indhold

Skoleledelserne beskriver i deres besvarelser, brugen af niveau- eller gruppedeling når der er to voksne til stede i undervisningen, enten i form af differentieret undervisningen eller som en mulighed for at afholde samtaler.

En enkelte skole har detaljeret beskrevet hvilke fagprofessionelle, der er inde over anvendelsen af to-voksenordning, i indskolingen:

"10 lektioner til to voksen i indskolingen er planlagt med forskellige ressourcepersoner fra læringscenteret dækker op til 3 lektioner om ugen i klasserne. Det er planlagt kvartalsvis, så det er forskelligt hvilke ressourcepersoner der kommer i klasserne i løbet af året. Følgende kommer igennem. Danskvejleder, matematikvejleder, DSA, bibliotek, motorik, læringsvejleder, mellemform, læseløft og IT. De øvrige lektioner læses af pædagoger fra SFO eller årgangens lærere."

I udskolingen:

"4.-9. klasse. Her er der givet timer til 2-voksen i vores erhvervsfaglige klasse på 9. årgang. Øvrig tid er tilført vores mellemformer, som er anvendes efter det konkrete behov".

Specialundervisning

Adspurgte om to-voksenordningen opleves at minimere behovet for specialundervisning? Er det skoleledernes oplevelse at flere elever, der kan inkluderes i længere tid end tidligere, særligt blandt de indskolings eleverne. Dette understøtter den oplevelse der blev tilkendegivet i lærernes besvarelse, i forhold til elevers trivsel og bedre mulighed for selvregulering af adfærd.

En enkelt skole svarer:

"I væsentlig grad har de været brugt til støtte af enkelte elever eller klasser med særlige udfordringer. Der er tidligere etableret enkelttilbud ved siden af klasseundervisningen, men de har haft en grad af placering i sig og er derfor stoppet."

Mens en anden svarer:

" (...) Det er nok mere gråzoneelever, der har glæde af ordningen, hvilket også er rigtig godt."

I forhold til specialundervisning, viser VIVEs investeringsmodel også at der er tale om en *Afledt økonomisk konsekvens*, hvilket kan være vanskelig at aflæse på nuværende tidspunkt, da der er naturlige udsving i behovet for specialundervisning i løbet af et enkelt skoleår, og der derfor er behov for en længere årrække at vurdere på baggrund af.

Konklusion

Overordnet set er der stor tilfredshed og positive tilbagemeldinger i forhold til to-voksenordningen både fra eleverne, lærerne og ledelserne, med hvert deres forskellige perspektiver herpå.

Styrket undervisningspraksis

I forhold til hovedspørgsmålene stillet indledningsvis, er det stadig for tidligt at konkludere om to-voksenordningen har medført en styrket undervisningspraksis, da det er tæt forbundet med lærerrollen, læringsmiljøet og organisering af timerne, hvilket vil kræve et tydeligt før- og efter billed af undervisningen.

Dog svare flere af de adspurgte lærere, at de oplever en bedre til eleverne, hvilket tyder på at to-voksenordningen har betydet positive ændringer i undervisningspraksissen.

Både blandt elever, lærer og ledelse påpeges det, at der er mulighed for at lave flere opdelinger i klasserne og mulighed for differentiering end tidligere, hvilket også indikerer at der bliver lavet ændringer af undervisningspraksis.

Trivsel og fagligt udbytte

Hvorvidt eleverne har fået et højere fagligt udbytte og trivsel, er endnu for tidligt at konkludere. Det er nødvendigt at indsamle data fra både nationale test og trivselsmålinger i en årrække efter implementering af to-voksenordningen.

Besvarelserne blandt lærerne i forhold til deres oplevelse med to-voksenordningen, indikerer at eleverne på flere parametre trives bedre. Både i forhold til aktiv deltagelse, faglig selvtillid og sociale kompetencer. Dette oplever lærerne at ordningen gør en forskel for deres eget faglige udbytte og muligheden for refleksion over egen praksis, samt en større arbejdstilfredshed. Dette tilsammen, giver et godt udgangspunkt for at øget trivsel og fagligt udbytte for eleverne, hvilket sandsynligvis vil kunne aflæses i trivselsmålinger og nationale test indenfor nærmeste årrække.

På skoleledelse niveau, tyder det på at planlægning i årgangsteamsne og beslutningsprocessen tæt på kerneopgaven er vigtig. Samtidig kan der hurtigt justeres i praksis forbyggende eller når der opstår udfordringer. Dette er direkte forbundet med de ønsker som skolerne havde i forbindelse med 'revurdering af to-voksenordningen', hvor en større fleksibilitet med to-voksenordningen var omdrejningspunktet.

Samtidig er der på skolerne, en opmærksomhed på at ekstra ressourcer, i form af to voksne, ikke kan stå alene. Parametre som kompetencer, tydelighed i rolle- og opgavefordeling er væsentlige, særlig der hvor der er skoler på flere matrikler.

Fremtidige evalueringer

I denne evaluering af to-voksenordningen er data fra trivselsmålinger og nationale tests fraevalgt. Dette skyldes, at ordningen kun har været i gang i lidt over et skoleår. Der er derfor en betydelig usikkerhed forbundet med at anvende disse målinger til at vurdere effekten af ordningen på dette tidlige stadie.

Desuden peger VIVE (2022), i deres beregningsmetoder for investeringsmodeller, at investeringen bør have en årrække fra implementeringen, før man kan observere en målbar effekt.

Det anbefales derfor at gennemføre en lignende evaluering, igen om et år og inddrage trivselsmålingen og de nationale tests fra en årrække.